

تحليل قصة "المحامي" للقااص رشاد نوري كونتكين

م.د. راويار عباس جعفر الجباري

جامعة كركوك، كلية التربية للعلوم الإنسانية، قسم اللغة التركية

البريد الإلكتروني Email : rawyarjabbari@uokirkuk.edu.iq

الكلمات المفتاحية: رشاد نوري كونتكين، "المحامي"، القصة، التحليل.

كيفية اقتباس البحث

الجباري ، راويار عباس جعفر ، تحليل قصة "المحامي" للقااص رشاد نوري كونتكين، مجلة مركز بابل للدراسات الإنسانية، ٢٠٢٥، المجلد: ١٥، العدد: ٤ .

هذا البحث من نوع الوصول المفتوح مرخص بموجب رخصة المشاع الإبداعي لحقوق التأليف والنشر (Creative Commons Attribution) تتيج فقط للآخرين تحميل البحث ومشاركته مع الآخرين بشرط نسب العمل الأصلي للمؤلف، ودون القيام بأي تعديل أو استخدامه لأغراض تجارية.

مسجلة في Registered

ROAD

مفهرسة في Indexed

IASJ

An Evaluation of Reşat Nuri Güntekin's Story "Lawyer"

Dr. Rawyar Abbas Jaafar Al-Jabbari

University of Kirkuk, College of Education for Human Sciences,
Department of Turkish Language,

Keywords : Reşat Nuri Güntekin, "Lawyer", Story, Evaluation.

How To Cite This Article

al-Jabbari, Rawyar Abbas Jaafar , An Evaluation of Reşat Nuri Güntekin's Story "Lawyer" ,Journal Of Babylon Center For Humanities Studies, July 2025,Volume:15,Issue 4.

This is an open access article under the CC BY-NC-ND license
(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

[This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

المخلص

لقد عاصر القاص رشاد نوري كونتكين شخصياً السنوات الأخيرة من حكم الإمبراطورية العثمانية وفترة تأسيس الجمهورية التركية، وقد تناول ببراعة المشاكل الاجتماعية والقضايا العامة للشعب في تلك الفترتين المهمتين في نتاجاته الأدبية. كما اتاحت للقاص رشاد نوري كونتكين، الذي تمكن من السفر إلى معظم أنحاء منطقة الأناضول بسبب وظيفتيه كمدرس ومفتش، مما اتاح له فرصة التعرف على شعوب الأناضول عن قرب ومراقبة ظروف معيشتهم الحقيقية. ونقل هذه التجارب والمشاهدات المختلفة إلى نتاجاته الأدبية المتنوعة، وسرد حياة الشعوب ومشاكل البلاد على الورق بأسلوب سردي سلس. كما تتناول قصة "المحامي" لرشاد نوري كونتكين آثار سنوات المشاكل والنواقص التي واجهتها الجمهورية والمجتمع، وتلفت الانتباه إلى قضايا الشعوب والمشاكل في بنية الفرد والأسرة. تحليل قصة "المحامي"؛ سيتم تحليلها على أساس الكتب المصدرة التحليلية لمحمد قبلان بعنوان "تحليل القصة" و"فن القصة" لعلي إحسان كولجو. يقول: "لأنني أعرف رشاد نوري منذ زمن طويل وعن كثب، لا أستطيع القول إنه يتمتع بثقافة كلاسيكية... لذلك، أصرّ على أن يُنسب هذا الفن العظيم إلى عبقريته فحسب"

(Önertoy؛ ١٩٩١: ٢١). على الرغم من أن الراوي رشاد نوري غونتكين معروف برواياته ومسرحياته، إلا أن قصصه خضعت أيضاً لتقييماتٍ مختلفة. يُمكن تقييم قصصه إلى جزأين رئيسيين من حيث الموضوع والمحتوى. يُمكن تقسيم هذين الجزأين إلى قصص عاطفية واجتماعية. في قصص غونتكين، تُركّز بشكلٍ رئيسي على القضايا الاجتماعية؛ الصراعات العاطفية، والعلاقات المحرمة، والخيانة، ومواضيع مُماثلة.

Abstract

Having personally experienced the foundation period of the Republic of Turkey and the last years of the Ottoman Empire, Reşat Nuri Güntekin has masterfully addressed the social problems and general issues of the people of these two important periods in his literary works. Being able to travel every inch of the Anatolian region due to his duties as a teacher and inspector, Reşat Nuri Güntekin had the opportunity to get to know the people of Anatolia closely and observe their real living conditions during these travels. He transferred these different experiences to his various works and put the lives of his people and the problems of the country on paper with a simple narrative. Reşat Nuri Güntekin's story The Lawyer addresses the effects of the Republic years, the problems experienced, the deficiencies and the general troubles of the society, and draws attention to the issues of the people and the problems in the individual and family structure. The evaluation made for the story The Lawyer will be evaluated based on the published works titled Story Analysis by Mehmet Kaplan and Story Art by Ali İhsan Kolcu.

He says, "Because I have known Reşat Nuri for a long time and closely, I cannot say that he has a classical culture... Therefore, I insist that this great art be attributed solely to his genius" (Önertoy; 1991: 21). Although the storyteller Reşat Nuri Güntekin is known for his novels and plays, his stories have also been subjected to different evaluations. His stories can be evaluated into two main parts in terms of subject matter and content. These two parts can be divided into emotional and social stories. Güntekin's stories mainly focus on social issues: emotional conflicts, forbidden relationships, betrayal, and similar themes.

Öykücü Reşat Nuri Güntekin'in "Avukat" Adlı Öyküsü Üzerine Bir Analiz

Dr. Rawyar Abbas Jaafar al-Jabbari

Kerkük Üniversitesi, İnsanî Bilimler Eğitim Fakültesi, Türkçe Bölümü

Özet

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş dönemini ve Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerini bizzat yaşamış olan öykücü Reşat Nuri Güntekin, bu iki önemli dönemin toplumsal sorunlarını ve halkın genel konularını edebî ürünlerinde ustalıkla işlemiştir. Öğretmenlik ve müfettişlik görevleri dolayısıyla Anadolu Bölgesi'ni karış karış gezen Reşat Nuri Güntekin, bu seyahat yolculukları sırasında Anadolu insanını yakından tanıma ve gerçek yaşam koşullarını gözlemleme fırsatı bulmuştur. Bu farklı deneyimlerini çeşitli edebî ürünlerine taşıyarak halkın yaşamını ve memleketin sorunlarını yalın bir anlatımla kâğıda dökmüştür. Reşat Nuri Güntekin'in "Avukat" adlı öyküsü, Cumhuriyet yıllarının etkilerini, yaşanan sorunları, eksiklikleri ve toplumsal sıkıntıları ele alarak, halkın meselelerine ve birey ile aile yapısındaki problemlere dikkat çeker. Bu öyküye dair analiz, Mehmet Kaplan'ın "Hikâye Tahlilleri" ve Ali İhsan Kolcu'nun "Öykü Sanatı" başlıklı eserleri temel alınarak yapılacaktır.

"Reşat Nuri'yi pek eskiden ve pek yakından tanıdığım için klasik bir kültür sahibi olduğunu söyleyemem... Şu hâlde, bu büyük sanat hünelerini sırf onun dehasına atfetmek ısrarındayım" (Önertoy; 1991: 21) söz eder. Öykücü Reşat Nuri Güntekin, genellikle romanları ve piyes ürünleriyle tanınmış olsa da öyküleri de çeşitli değerlendirmelere konu olmuştur. Öyküleri konu ve içerik açısından iki ana kısımda değerlendirebilir. Bu kısımlar duygusal ve sosyal öyküler olarak ayrılabilir. Güntekin'in, öykülerinde çoğunlukla toplumsal, sosyal konular; duygusal çatışmalar, yasak ilişkiler, ihanet gibi temalar ön plana çıkar.

Anahtar Kelimeler: Reşat Nuri Güntekin, "Avukat", Öykü, Analiz.

Giriş:

Modern Türk Edebiyatı tarihinde batılı modern öykü türünün roman gibi Tanzimat Dönemi'nden sonra Batı Edebiyatı'ndan geldiğine dair yaygın bir görüş bulunmaktadır. Bu kanaat, büyük ölçüde Tanzimat Dönemi'nden sonra örnek alınan batılı modern öykü modelinden kaynaklanmaktadır (Parlatır; 2016: XV). Modern Türk Edebiyatı'nda modern öykü türünün ilk örnekleri Birinci Tanzimat Dönemi'nde Ahmet Mithat Efendi tarafından *Letaif-i Rivayat* ve *Kıssadan Hisse* adlı eserleriyle verilmiştir. Daha sonra Samipaşazade Sezai'nin yazdığı, *Küçük Şeyler* ürünü ile Türk öyküsü batılı bir ustalık düzeyine erişmiştir (Şahin; 2023: 9). Tanzimat edebiyatçıları gibi Servet-i Fünûn edipleri de öyküye önem vermiştir. Bu dönemin öne çıkan isimleri arasında Halit Ziya Uşaklıgil, Mehmet Rauf, Hüseyin Cahit Yalçın yer almaktadır.

Hüseyin Rahmi Gürpınar ise Ahmet Mithat Efendi'nin edebî anlayışını sürdürmüştür. Millî Edebiyat Dönemi'nde ise Ömer Seyfettin, öykü türünün öncü isimlerinden biri olmuştur. Refik Halit Karay, Reşat Nuri Güntekin ve Halide Edip Adıvar da hem roman hem öykü alanında eserler vererek bu türün Cumhuriyet Dönemi'ne (Aça vs.; 2012: 33) taşınmasında önemli rol oynamışlardır. Öykü ya da hikâye yazma tutkusunu Modern Türk Edebiyatı'nda, Halit Ziya Uşaklıgil'in öykülerini okuduktan sonra hissetmeye başlayan Reşat Nuri Güntekin, bu etkiyi şu sözlerle ifade etmiştir:

"Bugün eser denmeye layık bir şey vücuda getirebilirsem, onu Halit Ziya Bey'e borçlu olacağım" (Banarlı; 1998: 1210).

Reşat Nuri Güntekin, 25 Kasım 1889 tarihinde İstanbul'un Üsküdar Semti'nde dünyaya gelmiştir. Babası askerî Doktor Nuri Bey, annesi ise eski Erzurum Valisi Yaver Paşa'nın kızı Lütfiye Hanım'dır (Banarlı; 1998: 1209). Reşat Nuri Güntekin, yaşamının son günlerini Birleşik Krallık'ın başkenti Londra'da geçirmiş ve 7 Aralık 1956 tarihinde Londra'daki bir hastanede, eşine şu sözleri söyledikten sonra hayata veda etmiştir:

"Güneş, bak! İstanbul'u görebiliyor musun? Ben Londra'nın en mutsuz hastasıyım."

Cenazesi Türkiye'ye getirilerek Üsküdar'daki Karacaahmet Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir (Banarlı; 1998: 802). Bir asker çocuğu olması nedeniyle çocukluk ve gençlik yıllarını çoğunlukla Anadolu'da, özellikle Çanakkale ve İzmir'de geçiren Reşat Nuri Güntekin ilk öğrenimine kısa bir süre Selimiye'deki mahalle mektebinde başlamış; ancak ailesiyle birlikte taşındıkları Çanakkale'de eğitimine devam etmiştir. Ortaöğrenimini ise İzmir'de bir Fransız okulunda tamamlamıştır (Banarlı; 1998: 1209). Yükseköğrenimi için İstanbul Darülfünunu'nun Edebiyat Fakültesi'ne kaydolmuş ve 1912 yılında buradan başarıyla mezun olarak öğrenim hayatını 23 yaşında noktalamıştır (Kabaklı; 2006: 789).

Türkçe yazdığı edebî eserleri birçok dile çevrilen Reşat Nuri Güntekin, edebiyat cihanına çeşitli edebî ürünler, köşe yazıları ve çevirilerle önemli katkılarda bulunmuştur. Romanları ve piyesleriyle tanınmasına rağmen öyküleri de edebiyat çevrelerinde çeşitli değerlendirmelere konu olmuştur. İlk öyküsü, romanlarından önce, *Eski Ahbap* başlığı altında 1917 yılında "*Diken*" dergisinde yayımlanmıştır (Enginün; 2007: 441). Reşat Nuri Güntekin'in basılı en kapsamlı öykü eserlerinden biri "*Leyla ve Mecnun*" adlı kitabıdır. Bu üründe, toplamda 44 öykü bir araya getirilmiştir. Bunlardan birisi *Avukat* adlı ürünü yayınlanan öykülerinden biridir.

Analiz:

"Avukat" adlı öyküsü konu, düşünüş, şahıs dünyası, zaman, mekân, dil ve üslup olmak üzere altı alt başlık altında değerlendirilecektir.

1) Konu:

Ali Püsküllüoğlu, *Edebiyat Sözlüğü* başlıklı eserinde konuyu şu şekilde açıklamıştır:

"Konuşmada, yazıda, yapıtta ele alınan, işlenen düşünce, olay ya da durum. Üzerinde konuşulan" (Püsküllüoğlu; 2015: 85) şeydir. Ayrıca, sözlüklerde de konu "konuşmada, yazıda ele alınan düşünce, olay veya durum" olarak tanımlanmaktadır (Aça vd.; 2012: 57). Bu tanımlar doğrultusunda, Reşat Nuri Güntekin'in *Avukat* adlı öyküsünün konusu genel olarak aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

Öykü kurgusundaki ana merak unsuru, "Nihat Bey'in kaçıışı, tutuklanma süreci ve serbest bırakılma aşamalarında neler yaşandığı ve bu süreçlerin nasıl sonuçlandığı" sorusuna dayanmaktadır. Bu üç aşama içerisinde çeşitli yan olaylar da anlatılır. Bunun yanında, ikinci önemli sorunsal olarak ise "hukuk alanında çalışan Avukat Behiç Necdet'in mesleki çatışmaları ve toplumdaki adaletsizlikler karşısında yaşayacağı sonuçlar" olduğu söylenebilir.

Reşat Nuri Güntekin'in *Avukat* adlı öyküsü, bir polisiyeye özgü kurgu yapısıyla dikkat çekmektedir. Öykü bir gece yarısı İstanbul "Büyükada"da dul ve yaşlı bir kadına kimliği belirsiz bir kişi tarafından saldırılmasıyla başlar. Musikişinas Nihat, mahallesinde duyduğu gürültüler ve sevgilisinin korkudan fenalaşması üzerine panikleyerek evinden kaçmaya karar verir. Bahçe duvarından atladığı sırada polisler tarafından yakalanır ve yaşlı kadını öldürmekle suçlanır.

Musikişinas Nihat, mahkemeye sevk edilince, babasının arkadaşı ve hayatında önemli bir destekçi olan Avukat Behiç Necat'ın avukatlığını üstlenmesiyle bir umut ışığı bulur. Duruşma sırasında avukatın eşinin yazdığı bir mektupla Musikişinas Nihat'ın suçsuzluğu kanıtlanır ve idam cezasından kurtularak yeniden özgürlüğüne kavuşur. Tam bu noktada öykü sona eriyor gibi görünse de öykücü; okuyucuyu beklenmedik bir sonla karşılaştırır (Kaplan; 2015: 124). Avukat Behiç Necat, arkadaşının oğlu Musikişinas Nihat'ın kendi onuruna leke sürdüğünü düşünür. Bunun üzerine, şerefini temize çıkarmak için kendi adalet anlayışıyla hareket eder ve Musikişinas Nihat'ı şahsî revolveri ile öldürür. Böylece Avukat Behiç Necdet, müvekkilini mahkemede kurtararak hukukun üstünlüğünü kanıtlamış olur. Ancak, etik prensiplerini koruma uğruna müvekkilini kendi elleriyle öldürmeyi tercih eder.

Yazarın iki zıtlık etrafında kurguladığı bu öykü, adaletle ahlak arasında derin ve etkileyici bir gerilim sunarken, okuyucuları çözülmesi güç bir vicdani ikilemle baş başa bırakır. Son olarak *Avukat* adlı öyküde gelişen olaylar boyunca, öykü karakterlerinden hiçbiri tam anlamıyla istedikleri ve arzu ettikleri hedeflere zarar görmeden ulaşamaz.

2) Düşünüş:

Düşünüş; kavrama yeteneği, anlayış kavramı (Öğrenciler için Türkçe Sözlük; 2004: 766), zihniyet ve tefekkür gibi eş anlamlılarıyla ilişkilidir. Bu eş anlamlılardan hareketle Reşat Nuri Güntekin'in *Avukat* adlı öyküsünün ana düşüncesini anlamak için öncelikle öykünün baş kahramanı ve diğer karakterlerin yaşam tarzı ile insanlarla olan ilişkileri bir model olarak ele alınmıştır. Öykünün baş karakteri olan Avukat Behiç Necdet, dönemin yüksek tabakasına mensup, gerçekçi bir kişilik olarak okurun karşısına çıkar. Hayalci yaklaşımlardan uzak duran, hayatı olduğu gibi kabul eden bir karaktere sahiptir. *Avukat* öyküsü, zıtlıkları ve içsel psikolojik çatışmaları ele alması açısından yazarın önemli yapıtlarından biridir. Öykü üç kişi arasındaki karmaşık ilişkileri konu edinmektedir:

Avukat Behiç Necdet, onun eşi ve Musikişinas Nihat Bey. Musikişinas Nihat Bey, hem Avukat Behiç Necdet'in bir arkadaşının oğlu ve arkadaşı hem de Avukat Behiç Necdet'in eşinin sevgilisidir. Bu ilişki ağı içerisinde olaylardan daha çok, ana karakter ve onun etrafındaki diğer şahısların psikolojik durumları ön planda tutulmaktadır. Bu nedenle *Avukat* öyküsü, psikolojik çözümleme ya da ruh tahlili öyküsü olarak nitelendirilebilir. Öykü, dönemin düşünce yapısı bağlamında yüksek tabakalara mensup insanların yaşam tarzını, ahlak anlayışlarını, meslek etiklerini ve bireyler arası ilişkilerini edebî bir perspektiften ele almaktadır. Bu düşünüş ve yaklaşımın temelinde Maupassant tarzı öykücülüğün etkili olduğu söylenebilir. Zira Maupassant ekolüne bağlı öyküler, geniş kitlelerin yaşam biçimini ve bireyler arası ilişkileri yansıtmaya özelliği taşımaktadır.

3) Şahıs Dünyası:

Herhangi bir öyküde ya doğrudan ya da dolaylı olarak anlatılan olaylarla ilişki içinde bulunan varlıklar, Ali İhsan Kolcu'nun ifadesine göre "kahraman, şahıs, karakter, figür, özne" (Kolcu; 2005: 26) gibi kavramlarla adlandırılır. Bu doğrultuda ele alındığında Reşat Nuri Güntekin'in *Avukat* adlı öyküsü, geniş bir şahıs kadrosuna sahip değildir. Yani öyküde çok sayıda şahıs yer almaz. Öyküdeki şahıslar öykücü tarafından özel adları, tipleri, yaşları ve mesleklerine göre birbirinden ayrılmış ve belirgin hâle getirilmiştir. Öykünün şahıs dünyası,

Büyükada'nın seçkin toplumsal kesiminden alınarak başarıyla yansıtılmıştır. Şahıslar; eğitimleri, sanatsal nitelikleri, becerileri, duygu ve düşünce açılarından ustaca betimlenmiştir.

Olay örgüsü, başkahraman Avukat Behiç Necdet'in çevresinde şekillenmekte ve onunla ilişkili olan diğer şahıslarla gelişmektedir. Öykü, gece yarısı Büyükada'da işlenen bir cinayet, buna bağlı hırsızlık olayları, mahkeme salonundaki sahneler ve karanlık bir bulvarın atmosferiyle sanatçının öldürülmesi ekseninde ilerlemektedir. Ana figür Avukat Behiç Necdet'tir ve öyküdeki ikinci önemli diğer kişi de Musikişinas Nihat'tır. Olayların gelişimi büyük ölçüde bu iki şahıs etrafında şekillenir ve sürekli yeni bir boyut kazanır. *Avukat* adlı öyküde birkaç farklı şahıs ismine rastlansa da bu şahıslar öyküde etkin bir role sahip değildir. Ancak konuyu genişletmek ve zenginleştirmek amacıyla öyküye dâhil edilmişlerdir.

Reşat Nuri Güntekin, bu öyküsünde kadın ve erkek şahıslar arasında sayısal bir denge kurmamıştır. Ancak öykücü, karakterlerine karşı tarafsız bir tutum sergilemiş ve anlatıyı objektif bir bakış açısıyla ele almıştır. Öyküdeki şahıslar arasındaki akrabalık ve yakınlık bağlantıları ise aşağıdaki şema üzerinden açıklanabilir:

Sayı	Şahıs Adı	Akrabalık ve Yakınlık Bağı
1)	"Avukat Behiç Necdet"	Avukat Behiç Necdet'in eşi.
2)	"Avukat Behiç Necdet'in eşi"	Musikişinas Nihat'ın aşığı.
3)	"Musikişinas Nihat"	Avukat Behiç Necdet, dostunun oğlu olup onun himayesinde büyümüştür.

Avukat öyküsü, merkezine aldığı erkek başkahraman etrafında şekillendiği için değerlendirme sürecine öncelikle erkek şahıslardan başlanmaktadır.

3.1.) Erkek Şahıslar:

Avukat adlı öykü, okuyucuyu sekiz kişilik bir şahıs dünyasıyla karşılamakta olup, bu kadronun altısını erkek şahıslar oluşturmaktadır. Erkek kahramanların üstlendiği roller ise sırasıyla "Avukat Behiç Necdet", "Musikişinas Nihat", "Hakiki Katil", "Mahalle Bekçisi", "Reis" ve "Müddeiumum" ve olarak şekillenmektedir.

"**Avukat Behiç Necdet**"; "memleketin en muvaffakiyetli avukatlarından biri" (Güntekin; 2015: 1) olarak tanıtılan, eğitilmiş, çağdaş ve başarılı bir hukukçudur. Avukat Behiç Necdet, evli, eğitilmiş ve çağdaş bir birey olarak memleketin en yetenekli avukatlarından birisidir. Üstlendiği dava

dosyalarının büyük bir kısmını başarıyla sonuçlandırmasıyla tanınmaktadır. Onun maharetli savunmaları ve etkileyici konuşmaları, kimi zaman hukuk meraklılarını duruşmalara çekerek bizzat onu dinlemeleri için işlerini bırakmaya ikna ederdi. Ancak bu kez alışılmışın dışında bir tablo söz konusudur. Mahkeme salonunda daima enerjik ve dikkatli bir görüntü sergileyen Avukat Behiç Necdet, bu kez oldukça yorgun, dalgın ve sessizdir. Savcının açıklamalarını ne dinliyor ne de not alıyordu. Şüpheli ise Avukat Behiç Necdet'in çok değer verdiği bir dostunun oğluydu. Babasının ölümünden sonra Avukat Behiç Necdet bu gençle yakından ilgilenmiş ve ona her fırsatta destek olmuştu. Bu nedenle herkes, avukatın bu dava için güçlü bir savunma hazırlayacağını bekliyordu. Ama beklenenin aksine, duruşmada görülenler bambaşkaydı. Avukatın dosyası kapalıydı, elinde ise yalnızca buruşuk bir kâğıt tutuyordu. Enerjisi düşüktü, duruşmanın başından beri cansız bir görüntü çiziyordu. Mahkeme başkanı nihayet söz hakkını Avukat Behiç Necdet'e verdiğinde, aynı yorgun hâliyle ağır ağır ayağa kalktı. Kürsüye dayanarak konuşmasına yavaşça başladı:

"Müvekkilimin masum olduğuna kendim de inanmıyordum. Bu, gözümün önünde geçmiş kadar kat'i bildiğiniz bir cinayetti. İnkâr yolunu tutamayacaktım. Müvekkilim için adalet değil, merhamet ve mürüvvet isteyecektim" (Kaplan; 1979: 114).

Avukat Behiç Necdet müvekkilinin suçsuzluğunu kanıtlayacak kati bir delil bulmuş olmasına rağmen avukat duruşma boyunca çok yorgun, neşesiz ve meysus hâlde görünmektedir. Zira bu dava onun için yalnızca bir zafer değil, aynı zamanda tüm meslek hayatını ve saygınlığını yıkacak bir dönüm noktasıdır. 25 yıllık onurlu kariyeri ve halk arasındaki itibarı, bir anda yerle bir olma tehdidiyle karşı karşıyadır. Ancak mesleğinin gerekliliklerine sadık kalan Avukat Behiç Necdet, sonunda büyük bir tereddüt de olsa, eşinden aldığı ve sanığın suçsuzluğunu kanıtlayan mektubu mahkemede okumaya karar verir. "Mahkeme Reisi"; ona:

"Kafi" deyince itiraf mektubunu ve diğer evrakları mahkemeye teslim eder ve salondan çıkar. 2 saat sonra Musikişinas Nihat masum olduğu için serbest bırakılır. Cinayetten beraat eden masum sanatçı karanlık bulvarda yürürken avukat ile karşılaşır ve ona:

"Masumdunuz", dedi. "Kurtulmanız gayet tabî bir şeydi... Bende sadece avukatlık ve meslek adamı vazifemi yaptım" (Kaplan; 1979: 115) der. Sonunda; Avukat Behiç Necdet, Musikişinas Nihat'ın kendisine ve onuruna yönelik ihanetini kişisel bir mesele olarak görmektedir. Geleneksel sosyal değerleri benimseyen ve adalet anlayışını kişisel intikam duygularıyla birleştiren Avukat Behiç Necdet, cebinden çıkardığı tabancayla Musikişinas Nihat'a ateş eder. Böylece yalnızca öyküdeki

rolünü değil, aynı zamanda öykünün kendisini de trajik bir sona taşımış olur.

“**Musikişinas Nihat**”; öykünün başkahramanı Avukat Behiç Necdet’ten sonra gelen en önemli karakterlerden biridir. “*Kumral saçları görünen siyahi bir genç*” (Güntekin; 2015: 1) olarak tasvir edilen Musikişinas Nihat, işsiz ve sağlam bir kişiliğe sahip olmayan, sanatçı olmasına rağmen serseri bir yaşam süren bir adamdır. Babasının vefatından sonra, en yakın arkadaşı Avukat Behiç Necdet onun hamisi olur ve ona destek çıkar. Ancak, Musikişinas Nihat bu desteğe nankörlükle karşılık verir ve Avukat Behiç Necdet’in eşine karşı bir yasak aşk ilişkisi geliştirir. Cinayet günü, Musikişinas Nihat Büyükada’da aynı mahallede sevgilisinin evindeyken dışarıdan gelen gürültüyle paniğe kapılır. Kadının korkudan fenalaşmasıyla, evden kaçmaya karar verir. Ancak, bahçe duvarından atlayarak kaçmaya çalıştığı sırada, sokak başlarını tutmuş olan polis tarafından yakalanır.

Soruşturma sırasında yaşlı kadının yalnızca yaralandığını duyduğunda, sevdiği kadını koruma içgüdüsüyle sessiz kalmayı tercih eder. Ancak kadının öldürdüğü suçlamasını şiddetle reddeder. Mahkeme sürecinde kendisine yöneltilen tüm sorulara suskun kalarak cevap verir. Toplum tarafından mazlum ve dürüst bir sanatkâr olarak tanınan Musikişinas Nihat için işler değişmeye başlar. Onun savunmasını üstlenen kişi ise sevgilisinin eşi ve aynı zamanda hamisi olan Avukat Behiç Necdet’tir. Duruşma sırasında, avukatın eşi Musikişinas Nihat ile yaşadığı yasak aşkı ve cinayet gecesi onun evinde olduğunu içeren bir mektup yazarak kocasına itirafta bulunur. Ayrıca, Musikişinas Nihat’a verdiği bazı eşyaları da delil olarak sunar. Avukat Behiç Necdet, bu kesin delilleri mahkemeye sunduktan kısa bir süre sonra Musikişinas Nihat suçsuz bulunarak serbest bırakılır. Bununla birlikte, idam cezasından kurtulmasına rağmen Musikişinas Nihat’ın öyküsü trajik bir şekilde sona erer. Hamisi, kurtarıcısı ve babasının dostu olan Avukat Behiç Necdet’in onurunu zedelediği ve ihanet ettiği gerekçesiyle, sonunda avukatı tarafından öldürülür.

“**Hakiki Katil**” veya gerçek suçlu; toplumun yozlaşmış, ahlaki değerlerden uzaklaşmış kesimini ve yasa dışı yollarla para kazanma hırsı uğruna diğer insanların varlıklarına göz dikmekle kendini gösterir. Gece yarısı, bir hırsız birkaç kuruş uğruna Büyükada’da yalnız yaşayan yaşlı bir kadının evine girer. Ancak, kadının boğazına yapılan saldırı sonucunda olay yerinde hayatını kaybetmesiyle sıradan bir hırsızlık girişimi cinayete dönüşür. Mahallede kadının evinden gelen sesler duyulduğunda, “Mahalle Bekçisi” düdüğünü öttürerek alarma geçer ve “Polis” hızla sokak başlarını tutar. Bu sırada Musikişinas Nihat,

sevgilisinin evinden çıkmaya çalışırken bahçe duvarından atlar ve ortamdaki kargaşa nedeniyle yanlışlıkla cinayetin faili olarak yakalanır. Aşkına düşkün Musikişinas Nihat'ın tutuklanmasıyla gerçek suçlu bir süreliğine adaletten kurtulmuş gibi görünür. Ancak adaletin kısa sürede yerini bulmasıyla bu sahte özgürlük sona erer.

"Mahalle Bekçisi"; devletin güvenlik teşkilatının bir temsilcisi olarak Büyükada'da görev yapan bir emniyet görevlisidir. Gece yarısı "Dul İhtiyar Kadın"ın evinden gelen sesleri duyunca düdüğünü çalarak polisi harekete geçirir. Şüpheli sanatçının emniyet güçlerince yakalanmasıyla birlikte bekçinin bu olaydaki kısa ve sınırlı rolü sona erer.

"Reis" veya mahkeme başkanı; adaletin heybeti ve üst makamı temsil eden bir figürdür. Mahkeme sürecinde "*Müddeiumum*" (savcı) sanık olarak Musikişinas Nihat'ı tanıttıktan sonra, "*Söz müdafaa vekilindir*" (Güntekin, 1979: 114) diyerek Avukat Behiç Necdet'e savunmasını yapması için söz hakkı verir. Behiç Necdet, eşinden aldığı itiraf mektubu ve diğer delilleri mahkeme başkanına sunar. Kesin kanıtların değerlendirilmesi sonucunda mahkeme, iki saat içinde Musikişinas Nihat'ın serbest bırakılmasına karar verir ve mahkeme başkanının rolü burada sona erer.

"Müddeiumum" veya savcı; mahkemede geçen "*Müddeiumum*", adaletin bir yönü olarak işlenir ve öykü içerisinde "Dul İhtiyar Kadın"ın öldürülmesi olayının davası ele alınır. Savcı, dosyayı adalet heyetine sunarak oturanlara Musikişinas Nihat'ı katil olarak tanıtır. Duruşma başladığında savcının konuşmaya başlamasıyla salonda bulunan kalabalık, derin bir mezar sessizliğine bürünür ve ortamda tüm sesler kesilir. Ancak mahkeme "Resi":

"*Söz müdafaa vekilindir*" (Güntekin; 1979: 114) dediğinde "*Müddeiumum*" kısa ve sınırlı rolü sona erer.

3.2.) Kadın Şahıslar:

Raşit Nuri Güntekin'in *Avukat* adlı öyküsü değerlendirildiğinde, şahıslar dünyasında yalnızca iki kadın figürün yer aldığı görülür. Bu şahısların öyküdeki rollerini "Dul İhtiyar Kadın" ve "Avukat Behiç Necdet'in Eşi" üstlenir, böylece kadın şahıslar bu figürler üzerinden temsil edilir.

"Avukat Behiç Necdet'in Eşi"; kendine güvensiz, sağlam bir kişiliğe sahip olmayan ve tanınmış bir avukatla evli olmasına rağmen eşine sadakatsizlik eden hafif meşrep bir kadındır. Kocasının samimî arkadaşının oğluyla gayri meşru bir ilişki yaşamaya başlar. Ancak cinayet gecesi Büyükada'da, sevgilisi Musikişinas Nihat'ın evinde gerçekleşen bir davetteyken dışarıdaki söylentileri duyunca korkuya kapılır, fenalaşır ve bayılır. O karanlık gece geride kaldıktan sonra, kocasına karşı işlediği

ihanetin vicdan azabıyla birlikte, hastalanan sevgilisi Musikişinas Nihat'ın da sağlığı iyice bozulur. Yatağa düşer ve doktorlar en fazla bir ay ömrü kaldığını söyler. Bu süreçte kadın, kocasına Musikişinas Nihat ile yaşadığı yasak aşkı ve cinayet gecesinde masum olduğunu anlatan, ayrıca Musikişinas Nihat'tan aldığı bazı belgeleri de açıklayan bir itiraf mektubu yazar. İtirafıyla birlikte öyküsü kısa ve dramatik bir şekilde sonlanır.

"Dul İhtiyar Kadın", öykünün figürlerinden biri olup, anlatının temel olay örgüsü onun üzerinden şekillenmektedir. Öykü, "Dul İhtiyar Kadın"ın adıyla başlar ve gelişen olaylar bu karakterin trajik ölümü etrafında ilerler. İstanbul'un Büyükkada'sında, karanlık bir gece yarısı, kimliği belirsiz bir kişi tarafından birkaç lira uğruna evine girilip boğularak öldürülür.

Cinayetin işlendiği sırada dışarıdan gelen gürültüler ve huzursuz edici sesler mahallede dikkat çeker. Bu sesleri duyan mahalle bekçisi düdüğünü çalarak polis güçlerini alarma geçirir. Kısa süre içinde polis ekipleri olay yerine intikal eder ve mahallede güvenlik önlemleri alarak sokak başlarını tutar. Ancak bu esnada, sevgilisinin evinden kaçmaya çalışan Musikişinas Nihat, bahçe duvarından atlarken polis tarafından yakalanır. Bu durum, Hakiki Katil'in adaletten kaçmasına olanak tanır. Öyküde kısa ancak belirleyici bir rol üstlenen dul ihtiyar kadının ölümü, adaletin sağlanması sürecinde bir dizi yanlış anlamaya ve trajik gelişmeye zemin hazırlar. Böylece karakterin varlığı, anlatının dramatik çatışmasını başlatan unsurlardan biri olarak işlev görür.

3.3.) Dekoratif Şahıslar:

Herhangi bir anlatıma dayalı kurgularda; "canlılık, renklilik ve hareketlilik kazandıran karakterlerdir. Fon veya dekor işlevi görürler" (Aça vs.; 2012: 61). Öykülerde dekoratif unsurlar, olayın ana şahsı ya da doğrudan olay üzerinde belirgin bir etkisi olmayan, ancak genel yapıya katkı sağlayan öğelerdir. Bu unsurlar olayın gelişiminde işlevsel bir rol oynamaz. Öykünün akışına ve konusuna bağlı olarak, canlı ya da cansız herhangi bir nesne dekoratif unsur olarak işlev görebilir (Kolcu; 2005: 26). Bu bağlamda değerlendirildiğinde, Reşat Nuri Güntekin'in *Avukat* adlı öyküsünde "Ahali", "Polisler", "Doktorlar" ve "Şahitler" gibi gruplar, dekoratif bir şahıs dünyası oluşturur. Öyküde yer alan bu dekoratif figürler, aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

"Ahali" veya toplum, öyküde Büyükkada'daki cinayet davasına katılan kalabalık kitleyi temsil eder. *Dul İhtiyar Kadın*'ın katil zanlısının yargılandığı mahkeme, büyük bir ilgiyle takip edilir ve salon, birbirini ezecek derecede dolup taşar. Ancak bu kargaşanın ötesinde, salondaki dikkatler, en önde sessiz ve derin bir duruş sergileyen Avukat Behiç

Necdet üzerinde yoğunlaşır. Mahkeme sürecinde Müddeiumum (savcı) söz aldığı anda, salonda tam bir sessizlik hâkim olur ve izleyiciler, duruşmanın kritik anlarını derin bir suskunluk içinde takip ederler.

“**Polisler**”; ülkenin kuvvetini, düzenini ve güvenliğini temsil eden figürlerdir. Büyükada'nın mahalle bekçilerinin düdük sesini duyar duymaz harekete geçer ve sokakların girişlerini kontrol altına alırlar. “Dul İhtiyar Kadın”ın evinin kapısını kırdıklarında onu öldürülmüş hâlde bulurlar. Bu sırada Musikişinas Nihat, sevgilisinin bahçe duvarından atlarken yakalanır ve polis tarafından katil zanlısı olarak gözaltına alınır. Olayın bu kısmı, sınırlı bir süre içinde gerçekleşen rollerle son bulur.

“**Doktorlar**”, öyküde tıbbî temsili simgeleyen, ancak oldukça sınırlı ve etkisiz bir role sahip figürlerdir. Ancak, anlatının ilerleyen bölümlerinde, Avukat Behiç Necdet'in eşinin sağlık durumu kötüleştiğinde, doktorlar devreye girerek onun en fazla bir ay ömrü kaldığını haber verirler.

“**Şahitler**” veya tanıklar, sivil toplumun temsilcileri olarak öyküde yer alır. *Dul İhtiyar Kadın*'ın mahallesinde yaşayan komşular, cinayet davasında tanıklık yaparak olayın çözümüne katkı sağlarlar. Mahkeme sürecinde, cinayetten birkaç gün önce Musikişinas Nihat'ı mahallede dolaşırken gördüklerini ifade ederler. Ancak bu roller, olayın genel akışı içinde kısa süreli ve dolaylı bir etkiye sahiptir.

4) Zaman:

Zaman, kurgusal metinlerin vazgeçilmez öğelerinden biridir. *Avukat* başlıklı öyküde zaman, çeşitli kültürel, sosyal, ahlaksal, kurumsal vs. unsurları yansıtacak şekilde ele alınır. Ancak öyküde zamanın kullanımı net ifadelerle açıklanmamıştır. Öyküdeki vaka zamanı, karşı güç Musikişinas Nihat Bey'in duruşması ile başlar ve “iki saat sonra Nihat'ı serbest” (Güntekin; 2015: 3) bırakılıp Avukat Behiç Necdet “cebinden revolverini çıkarak Nihat'a ateş etti” (Güntekin; 2015: 3) öldürmesi ile hem öykü hem de zaman sona gelir. Görüldüğü üzere öyküde (yarım günlük) kısacak bir zaman haritasından söz edilir. Öyküde başvuru olan “O gün”, “Hâlbuki o gün”, “Yirmi beş senelik” gibi zaman kırılmaları hariç, öykü, baştan sona kronolojik bir düzen içinde ilerler. Bu da olaylar arasındaki bağlantıların zaman açısından takip edilmesini kolaylaştırır. Reşat Nuri Güntekin'in öyküsünde ele aldığı zaman dilimleri şunlardır:

“Ancak bir ay, Beş on dakika sonra, Bir gece, Bugün, Evvel birkaç gün, Gece yarısına doğru, Hâlbuki o gün, İki saat sonra, Nihat Bey o gece sevdiği bir kadının evindeydi, O gün” ve “Yirmi beş senelik.”

Üstteki örneklerde olduğu gibi, zaman unsurları doğrudan belirtilmek yerine dolaylı bir şekilde okuyucuya aktarılır. Bu zaman dilimlerine şu da örnek olarak verilebilir:

“Yirmi beş senelik namuskâr bir sa’y ile insanlar arasında kazandığım mevkii ve güzel ismi mahvedecek... Fakat ne yapalım vazife... İhtiyar kadının katili müvekkilim Nihat Bey değildir. Nihat Bey o gece sevdiği bir kadının evindeydi. Gece yarısına doğru dışarıda gürültüler işittiler” (Güntekin; 2015: 2)...

Alıntıda görüldüğü üzere, öykünün merkezi kişisi Avukat Behiç Necdet, Musikişinas Nihat Bey'in, kendi eşiyle gayri meşru bir ilişki yaşadığını öğrenmesine ve bu durumun ifşa olmasına rağmen, mesleki sorumluluklarını kişisel meselelerinden ayrı tutmayı başarmıştır.

5) Mekân:

Ali İhsan Kolcu, *Öykü Sanatı* başlıklı eserinde mekân kavramını “bir kurmaca metinde olayın geçtiği yer” (Kolcu; 2005: 24) olarak tanımlar. Daha geniş bir ifadeyle, mekân, “yaşam alanı olarak insan ve toplumdan soyutlanamayacağı gibi, bu örgütlenme içerisinde varoluşların hissedildiği yerler” (Korkmaz; 2017: 51) şeklinde açıklanır. Bu tanımlardan hareketle Reşat Nuri Güntekin'in *Avukat* adlı öyküsündeki geniş mekân, bir büyükşehir olarak İstanbul'un tasviridir. Öykücü, öyküsünde açıkça “İstanbul” adından söz etmese de tüm olayların geçtiği yerler ve şahısların eylemleri, sokaklar ve mahalleler üzerinden bu şehri işaret eder. Ayrıca öyküde doğrudan belirtildiği üzere “vaka Büyükada'da” (Güntekin; 2015: 1) gerçekleşmektedir.

İlk olarak, “Büyükada” öyküsünde geçen "Ev", "Mahkeme", "Mahkeme Salonu" gibi iç mekânlar, kısmen de olsa gerçek yaşamdan esinlenerek oluşturulmuştur. İkinci olarak ise "Sokak", "Bahçe", "Mahalle", "Bulvar", "Merdiven başı" gibi dış mekânlara yer verilmiştir. *Avukat* öyküsünde anlatıcı, "Mahkeme Salonu" iç mekânını şu şekilde betimler:

“Mahkeme salonunda o gün durulacak yer yoktu. Ahali birbirini eziyordu. Fakat müdeiumumî söze başlarken ortalığa soğuk bir mezar sessizliği çöktü. Maznun mevkiinde elleri arasında sıkıldığı başından yalnız kumral saçları görünen siyahı bir genç vardı” (Güntekin; 2015: 1). Bu alıntıdan anlaşıldığı üzere, Büyükada sakinleri Avukat Behiç Necdet'in davalarına büyük bir ilgi göstermektedir. Bu sebeple her duruşmasında mahkeme salonu dolup taşmaktadır.

Dış mekânlara örnek olarak “Merdiven başı” öyküde aşağıdaki şekilde okuyucunun önüne çıkar:

“İki saat sonra Nihat'a serbest olduğunu söylediler. Genç adam bulvara çöken karanlık içinde ilerliyordu. Merdiven başında bir gölge gördü, bir ses, Avukat Behiç'in sesi: Nihat Bey, dedi” (Güntekin; 2015: 3).

Üstteki alıntıda, Avukat Behiç Necdet'in, Musikişinas Nihat'a karşı tutumu çarpıcı bir şekilde ele alınmaktadır. Avukat Behiç Necdet,

mesleki sorumluluğunu yerine getirerek Musikişinas Nihat'ın beraatini sağlarken, aynı zamanda namusuna leke sürdüğü gerekçesiyle onu kendi elleriyle öldürür.

Reşat Nuri Güntekin'in *Avukat* adlı öyküsünde, olayların büyük çoğunluğu Büyükada'da geçmesine rağmen doğa tasvirlerine çok az yer verilmiştir ve mekân unsuru derinlikle ele alınmamıştır. Ancak yapılan değerlendirmeler göstermektedir ki öyküde seçilen iç ve dış mekânlar, öykünün iletisini destekleyecek şekilde kurgulanmıştır. Bu bağlamda mekân hem anlatılan olaylarla hem de şahıslarla doğrudan ilişki içindedir. Reşat Nuri Güntekin, öyküsünü "Büyükada"'da bir "Merdiven başı"nda işlenen ilk cinayetle başlatır ve yine aynı noktada gerçekleşen ikinci bir cinayetle sonlandırır. Böylelikle öyküde hem başlık hem de içerik birbiriyle uyumlu bir bütünlük sergilemektedir.

6) Dil ve Üslup:

Yüksek zümrenin dil ve üslup kullanımından farklı olarak, Reşat Nuri Güntekin *Avukat* başlıklı öyküsünde genellikle açık, yalın ve net bir dili tercih etmiştir. Bu nedenle öyküde gereksiz ayrıntılara, ağdalı veya uzun betimlemelere, okuyucunun dikkatini dağıtacak ya da onu yoracak unsurlara yer verilmemiştir. Öykünün cümleleri düzgün bir yapıya sahip olup dilbilgisi kuralları ve mantık açısından herhangi bir hata barındırmamaktadır.

Öyküde, sokak ağzının özelliklerine pek yer verilmediği, daha çok standart Türkiye Türkçesi'ne dayalı yazı dili ve kültür dilinin tercih edildiği görülmektedir. Öykücünün dilbilgisi kurallarına uymaya özen gösterdiği de fark edilmektedir. Özellikle öykü, gayri meşru ilişkiler, hırsızlık, cinayet gibi temalar üzerine kurgulanmış olmasına rağmen, paragraflarda cinsellik, argo veya küfür içeren ifadeler kesinlikle yer verilmemiştir. Bununla birlikte, öyküdeki şahısların kısacık diyalogları paragraflara anlam ve zenginlik katmıştır.

Öykücü, öyküsünde "Müddeiumumî", "Musikişinas", "Avukat", "Polis", "Bekçi" gibi kavram ve terimlere yer vermiştir. Bu tür sözcükler, bahsi geçen mesleklerin, sanatların ve bilim dallarının kendine özgü terimleridir. *Avukat* adlı öyküsü, yazıldığı döneme uygun olarak kökeni Arapça olsa da Türkçeye mal olmuş dil unsurlarını barındırmaktadır. Öyküde başvuru bazı şahıs adları, aşağıdaki örnekte olduğu gibi gösterilebilir:

Sayı	Arapça	Türkçe
1)	"Müddeiumumî"	Savcı
2)	"Hakiki Katil"	Gerçek Öldürücü

3)	"Reis"	Başkan
4)	"İhtiyar"	Yaşlı
5)	"Ahali"	Topluluk
6)	"Şahitler"	Tanıklar

Sonuç:

Reşat Nuri Güntekin, öykü yazma tutkusunu ve ilhamını Servet-i Fünûn Edebiyatı'nda adı önde gelen Halit Ziya Uşaklıgil'in ürünlerinden almıştır. Bu doğrultuda, Yakup Kadri Karaosmanoğlu da Güntekin'in sanatsallığına dayandırarak değerlendirmelerde bulunur:

"Reşat Nuri'yi pek eskiden ve pek yakından tanıdığım için klasik bir kültür sahibi olduğunu söyleyemem... Şu hâlde, bu büyük sanat hünelerini sırf onun dehasına atfetmek ısrarındayım" (Önertoy; 1991: 21) söz eder. Öykücü Reşat Nuri Güntekin, genellikle romanları ve piyes ürünleriyle tanınmış olsa da öyküleri de çeşitli değerlendirmelere konu olmuştur. Öyküleri konu ve içerik açısından iki ana kısımda değerlendirebilir. Bu kısımlar duygusal ve sosyal öyküler olarak ayrılabilir. Güntekin'in, öykülerinde çoğunlukla toplumsal, sosyal konular; duygusal çatışmalar, yasak ilişkiler, ihanet gibi temalar ön plana çıkar.

Romanlarında olaylar daha çok Anadolu coğrafyasında yaşanırken, öykülerinde ağırlıklı olarak İstanbul'un farklı bölgelerinde, mahallelerinde, semtlerinde ve sokaklarında geçmektedir. *Avukat* öyküsü, İstanbul "Büyükada" da geçen öykülerinden biridir. Bu öykü, klasik tarzda yazılmış modern Türk öykülerden biri olarak değerlendirilebilir. Evrensel Edebiyatta, Fransız öykücü Guy de Maupassant, klasik öykü anlatım tarzının öncüsü olarak kabul edilir. *Avukat* adlı öykü de Maupassant tarzının özelliklerini aşağıdaki üç ana noktada yansıtmaktadır:

- 1)"Önemli bir başlangıç"; Musikişinas Nihat'ın cinayet suçlamasıyla tutuklanması ve yargılanma süreci.
- 2)"Olay zincirinde bir doruk"; Avukat Behiç Necdet'e yapılan ihanete rağmen Musikişinas Nihat'ın beraatini savunması ve müvekkiliyle ilgili eşinden gelen mektubu okuması.
- 3)"Kesin bir sonuç"; Musikişinas Nihat, babasının dostu ve himayesinde büyüüp hayatına dokunan Avukat Behiç Necdet'e ihanet ettiği için, avukat tarafından öldürülür.

Konu ve düşünüş yapısı açısından ise, *Avukat* adlı öyküde yaşam gerçeği ile sanat gerçeği arasında dikkate değer bir benzerlik göze çarpmaktadır. Özellikle, Avukat Behiç Necdet'in eşinin sevgilisi Musikişinas Nihat'ı cinayet teşebbüsünden kurtarmasına rağmen, ahlaksal, geleneksel ve toplumsal değerlere olan bağlılığı sonucunda, kendisine yapılan ihaneti

bizzat kendi elleriyle ortadan kaldırması öykünün dikkat çeken yönlerinden biridir.

Öyküdeki merkezi kişi Avukat Behiç Necdet, tek yönlü ve belirgin bir karakteristiğe sahiptir. Diğer şahıslar ise onun aracılığıyla olay örgüsüne dahil olarak farklı boyutlar kazanırlar. Reşat Nuri Güntekin, öyküde yer alan şahısların adlarını rastgele seçmek yerine mesleklerine göre ayrıştırarak bir düzen oluşturmuştur. Örneğin, “Avukat Behiç Necdet, Musikişinas Nihat, Müddeiumumi, Polisler, Bekçiler” gibi meslek terimli adlandırmalara başvurmuştur. Bu yaklaşım, şahısların konu içindeki rollerini belirlemeyi kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla öyküdeki şahıslar genel olarak tek yönlü bir yapıya sahiptirler.

Şahıslar dünyası, mekânlarla birlikte öyküde sunulmuştur. Ancak, Güntekin diğer öykülerine benzer şekilde, mekân unsurunu bu öyküde de yeterince dile getirmemiştir. Buna rağmen, öyküde önemli mekânlar arasında “Büyükada”, “Mahkeme”, “Mahalle”, “Sokak” gibi yerler belirtilmiştir. Adı geçen dış ve iç mekânları ayrıntılı bir biçimde sunulmamıştır. Öykücü, öyküsünü İstanbul’un “Büyükada”sında başlatır ve yine başladığı yerde sonlandırır. Böylelikle, öykünün başlığı ile içeriği arasında bir bütünlük ve uyum sağlamıştır.

Edebiyatçı Reşat Nuri Güntekin *Avukat* adlı öyküsünü sade ve standart Türkiye Türkçesi ile kâğıda dökmüştür. Öyküde, herhangi bir argo ifade, çirkin söz, küfür ya da mahremiyet içeren unsurlara başvurulmamıştır. Bu yönden öykü okur tarafından okunduğunda anlam ve mantık bütünlüğü açısından başarılı bir yapıya sahip olduğu farkedilecektir.

Kaynakça:

- 1)Abdurrahman Güzel; *Dinî Tasavvufî Türk Edebiyatı*, Akçağ Yayınları, 3. baskı, Ankara, 2006.
- 2)Ahmet Kabaklı; *Türk Edebiyatı*, Vakıflar Yayınları, 1. baskı, İstanbul, 2006.
- 3)Ali İhsan Kolcu; *Öykü Sanatı*, Salkımsöğüt Yayınları, 1. basım, Ankara, 2005.
- 4)Ali Püsküllüoğlu; *Edebiyat Sözlüğü*, Arkadaş Yayınları, 1. baskı, Ankara, 2015.
- 5)Güzel Yazılar Hikayeler I; (Haz. İsmail Parlatur), Türk Dili Kurumu Yayınları, 6. baskı, Ankara, 2016.
- 6)İnce Enginün; *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat’tan Cumhuriyet’e*, Derhal Yayınları, 8. baskı, İstanbul, 2007.
- 7)İsmail Çeşitli, Yunus Balcı, Emine Kolaç; *Cumhuriyet Dönemi Türk Nesri*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1. baskı, Eskişehir, Nisan 2012.
- 8)Mehmet Aça, Haluk Gökalp ve İsa Kocakaplan; *Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatına Tür ve Şekil Bilgisi*, Kesit Yayınları, 3. baskı, İstanbul, Ekim 2012.
- 9)Mehmet Kaplan; *Hikâye Tahlilleri*, Dergâh Yayınları, 1. baskı, İstanbul, Nisan 1979.
- 10) Mehmet Kaplan; *Hikâye Tahlilleri*, Dergâh Yayınları, 21. baskı, İstanbul, Ağustos 2015.
- 11) Mohammed Ali Shareef; “Irak Türkmen Edebiyatı Tarihi Hakkında Düşünceler”, *Adab al-Rafidayn*, Sayı 53, Cilt 93, Musul, 1 Haziran 2023.

- 12) Nihat Sami Banarlı; *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, II. Cilt, İstanbul, 1998.
- 13) Olcay Önertoy; *Reşat Nuri Güntekin*, Atılım Kitapları Matbaası, 3. basım, İstanbul, 1991.
- 14) *Öğrenciler için Türkçe Sözlük*; Tudem Kültür Yayınları, 2. baskı, Ankara, Ekim 2004.
- 15) Ramazan Korkmaz ve Mutlu Deveci; *Türk Edebiyatında Yeni Bir Tür: Küçürek Öykü*, Akçağ Yayınları, 2. baskı, Ankara, 2017.
- 16) Rawyar Abbas Jaafar al-Jabbari; "Orhan Veli Kanık'ın Montör Sabri Adlı Şiiri Üzerine Bir Çözümleme", *Kirkuk University Journal- Humanity Studies*, Sayı 1, Cilt 19, Kerkük, 2024.
- 17) Savaş Özpınar; *100 Temel Eser*, DN-ADEN Yayıncılık, 1. baskı, İstanbul, 2005.
- 18) Siham Zengi; *Erbil Kale Destanı'nda Kişi Adlarına Dayalı Söz Varlığı*, XV. Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı, Sakarya Üniversitesi, Asos Yayınları, Ankara, 19-20 Ekim 2023.
- 19) Tufan Şahin; *9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Özet*, Pano Yayınevi, 1. baskı, Ankara, 2023.

